

POHOŘÍ

NA ŠUMAVĚ

Vesnická kronika

VI. Farnost Pohoří na Šumavě

K farnosti Pohoří na Šumavě patří osady Jiřice (Georgendorf), Janovy Hutě (Johannesthal), Stříbrné Hutě (Silberberg), Skleněné Hutě (Bonaventura) a Pavlína (Paulina). V katalogu duchovenstva (Catalogus cleri) budějovické diecéze se udává počet přífařených číslem 1328, v roce 1862 jich bylo 1949. Pokles počtu obyvatel začal brzy po zrušení sklářské hutě. Nedostatek příležitostí pro dostatečný pravidelný výdělek nutí část obyvatel, aby si hledali práci ve vzdálenějších místech, což podporuje jejich odchod.

(Dodatek ke straně 62: Farář – Franz Havel se dne 1.10.1925 přestěhoval do Cetvin. V mezidobí od 1.10.1925 do 14.4.1926 byli farář Paschek a páter Norbert Adametz činní jako zastupující.)

JIŘICE:

Vesnice Jiřice tvořila svými rybářskými domky („Teichhäuseln“) původně místní část Pohoří. Její jméno zvěčňuje zakladatele Johanna Georga z Buquoye. V každém případě zde existovala malá osada už v dobách, kdy pohořský rybník (Buchersteich) byl Rožmberky využíván pro chov ryb. Jako obyvatelé Pohoří, měli i osadníci v Jiřicích své domy v doživotním nájmu (Leiberpacht), který byl teprve v letech 1852 až 1884 definitivně zrušen.

BUCHERS

im Böhmerwald

Eine Dorfchronik

VI. DIE PFARRE BUCHERS

Zur Pfarrgemeinde Buchers gehören die Orte Georgendorf, Johannesthal, Silberberg, Bonaventura und Paulina. Im „Catalogus cleri“ der Budweiser Diözese wird die Zahl der Eingepfarrten mit 1.328 angegeben, 1862 betrug sie 1.949. Der Rückgang der Bevölkerungsziffer begann bald nach Auflassung der Glashütte. Der Mangel eines hinreichenden gleichmäßigen Verdienstes zwingt einen Teil der Bevölkerung, sich Erwerb in der Ferne zu suchen und fördert so die Abwanderung.

(Nachtrag zu S. 62: Pfarrer Franz Havel übersiedelte am 1.10.1925 nach Zettwing. In der Zwischenzeit von 1.10.1925 - 14.4.1926 waren Pfarrer Paschek und Pater Norbert Adametz vertretungsweise tätig.)

GEORGENDORF

Das Dorf Georgendorf bildete ursprünglich als „Teichhäuseln“ einen Ortsteil von Buchers. Sein Name verewigt den Gründer Johann Georg von Buquoy. Jedenfalls bestand schon in jener Zeit, als der Buchersteich von den Rosenbergen noch als Fischteich benützt wurde, hier eine kleine Ansiedlung. Wie die Bewohner von Buchers besaßen die Georgendorfer ihre Häuser in Leiberpacht, der erst 1852 und 1884 endgültig abgelöst wurde.

Jako nejstarší osadníci jsou uváděni (TEICHL Anton, Geschichte der Herrschaft Gratzen):

Gregor Ziegler a Martin **Troll** u starého mlýna, Heinrich Preininger (*předek mé praprababičky Juliany Blaha, manželky Josefa Bachofnera?*) na hospodě u rybníka (Teichwirthshaus), Mathias Köberl, Adalbert Gegner atd.

Starý mlýn, sloužící kdysi pro potřebu vesnice Pohoří, byl roku 1788 emphyteuticky prodán s roční daní (Jahreszins).

Jiřice děkují svému vzniku hlavně plavení dřeva, provozovaného odtud pomocí vod Pohořského rybníka. Josef Schaller píše ve své topografii Čech (XIII. Sv. Budw.Kr. s. 136) z roku 1789:

„Ve vzdálenosti jedné hodiny od Pohoří, na starém, nyní jako vodní nádrž upraveném Pohořském rybníku, jakož i dále vzhůru na takzvaných Kohlsetten má sídliště nových obyvatel v Jiřicích a Leopoldově dobré pokračování.

U shora zmíněné nádrže začíná dřevoplavba obnovená za nemalé peníze, pomocí které bylo na Pohořském, pak na Černém potoku (Schwarzaubach), posléze i na Malši plaveno z rozsáhlých lesních ploch každoročně 10 až 20 tisíc sáhů částečně našťipaného, částečně nenašťipaného dřeva na vzdálenost 10 mil až do Budějovic, pak do Prahy.

Množství dřeva takzvaného horního hvozdu, zabírajícího plochu přibližně 8000 ha, mohlo být řádně zhodnoceno až využitím přítomných vod. Regulace potoků, zřízení brodišť (Schwemmteiche), záchytných jezů (Fangwehr), stavba vorového přístaviště v Budějovicích, spolykaly velké částky, přinášely ale i při zvýšené potřebě plaveného dřeva (Trifftholz) lepší výdělek a podpořily osídlování krajiny.

Als älteste Ansiedler werden genannt (TEICHL Anton, Geschichte der Herrschaft Gratzen):

Gregor Ziegler und Martin **Troll** bei der alten Mühle, Heinrich Preininger (*Ein Vorfahre meiner Ururgroßmutter Juliana Blaha, Ehefrau von Josef Bachofner?*) auf dem Teichwirthshaus, Mathias Köberl, Adalbert Gegner usw.

Die alte Mühle, ehemals Mühle für den Bedarf des Dorfes Buchers, wurde 1788 mit einem Jahreszins emphyteutisch verkauft. Georgendorf verdankt seine Entstehung hauptsächlich der von hier aus mit Hilfe der Wassermenge des Buchersteiches betriebenen Holztrifft. Josef Schaller schreibt in seiner Topographie Böhmens (XIII. Bd. Budw. Kr. S.136) vom Jahre 1789:

„Eine Stunde von Buchers an dem alten, nun zu einem Reservoir hergestellten Buchersteiche, wie auch weiter hinauf auf der sogenannten Kohlsetten hat die Ansiedlung neuer Einwohner zu Georgendorf und Leopoldsdorf einen guten Fortgang. Bei dem kurz zuvor erwähnten Reservoir fängt jene mit einem namhaften Geldaufwande hergestellte Holzflößung an, mittels welcher anfänglich auf dem Buchers-, dann auf dem Schwarzaubache und endlich auf der Maltsch aus den weitschichtigen herrschaftlichen Waldungen alljährlich 10 bis 12 Tausend Klafter theils gespalten, theils ungespaltenen Holzes in einer Strecke von 10 Meilen bis Budweis dann nach, Prag geflößt wurden. Die Holzmenge des sogenannten oberen, etwa 8.000 ha umfassenden Forstes fanden erst durch die Ausnützung der zur Verfügung stehenden Gewässer ihre richtige Verwertung. Allerdings waren große Vorbereitungen dafür notwendig. Die Bachregulierungen, die Anlage von Schwemmteichen, von Fangwehren, der Bau eines Floßhafens in Budweis, verschlangen große Summen, brachten aber auch bei dem gesteigerten Bedarf an

Když dřevorubci přiváželi v zimě k Pohořskému potoku palivové dříví pro plavení nebo když byly na vázacím místě (Bindeplatz) u Jiřic svázaný vory (Prahmen), je v jinak klidné krajině dosti živo.

Pro srovnání by mohl sloužit spis sepsaný lesním radou Theodorem Wagnerem roku 1904: „Entstehung, Wesen und Betrieb der auf der Domäne Gratzen bestehenden künstlichen Trifft und Flößerei.“ (Vznik, podstata a provoz dřevoplavby ... na Novohradské doméně).

JANOVY HUTĚ:

Dne 11. října 1777 informuje bývalý administrátor pohořské sklářské hutě Augustin Johann Wögrat rožmberského archiváře Spatzierera, že dne 13. května bude vysvěcena nová pohořská sklářská huť.

Byla to huť, kterou hrabě Johann Buquoy vybudoval na potoku Kiesbach (Skřemelice), ústícího do Lužnice, a která byla po něm pojmenována.

Pacht sklárny převzal (den Pacht übernahm) skelmistr Mathias Ernst, provozoval ji 12 let na vlastní účet a pak pro vrchnost.

Ve zprávě ze dne 24. května 1816, píše:

„Výroba skla jde dobře, je stále dostatek objednávek. Ceny za sklo jsou stále ještě, a to tabulového a zeleného skla 6 zl., křídové sklo za 5 zl.

Objednávku učinili:

Josef Knaut, obchodník se sklem v Krásnu nad Teplou (Schönfeld in Böhmen), v částce 1000 zl., určeno pro odvoz v období svátků.

Trifft Holz besseren Verdienst und förderten die Besiedelung der Gegend.

Wenn das während des Winters durch die Holzfäller zum Buchersbache zugeführte Brennholz diesem zur Trifft übergeben wird oder wenn auf dem Bindeplatz bei Georgendorf die „Prahmen“ zusammengestellt werden, herrscht in der sonst ruhigen Gegend reges Leben.

Man vergleiche hierzu die vom Forstrate Theodor Wagner 1904 herausgegebenen Schrift „Entstehung, Wesen und Betrieb der auf der Domäne Gratzen bestehenden künstlichen Trifft und Flößerei.“

JOHANNESTHAL:

Am 11. Oktober 1777 berichtete der frühere Administrator der Bucherser Glashütte Augustin Johann Wögrat, an den Rosenberger Archivar Spatzierer, dass am 13. Mai die neue Bucherser Glashütte eingeweiht werde.

Es war dies jene Hütte, welche Graf Johann Buquoy an dem in die Lainsitz einmündenden Kiesbache erbaut hatte und nach ihm benannt wurde. Den Pacht der Hütte übernahm Glasmeister Mathias Ernst, der sie 12 Jahre auf eigene Rechnung und dann für die Herrschaft betrieb.

In einem von ihm am 24. Mai 1816 erstatteten Berichte heißt es:

„Die Glaserzeugung geht gut und Bestellungen werden immer genug gemacht. Die Glaspreise sind noch immer u. zw. Tafel und Grünglas per 6 fl., Kreideglas per 5 fl.

Bestellungen haben gemacht:

Josef Knaut, Glashändler in Schönfeld in Böhmen, im Betrag von 1.000 fl., bestimmt zum Laden auf die Feiertage.

Anton Landgraf, obchodník se sklem v Hirschenwies v hodnotě 1000 zl., určeno na 15. června

Franz Gollerbrunn, sklenář z Weidhofenu v hodnotě 300 zl., bude odesláno koncem měsíce.

Malíři obrazů a **krosnáři** odebírají stále velké množství.“

V roce 1822 nastoupil na místo Ernsta Wenzel Furlinger, syn Wenzela Furlingera z Terčí Hutě, který se v Pohoří zakoupil a vedl provoz až do zrušení hutě v roce 1838.

Na její místo nastoupila huť v Černém údolí (Schwarzthal), k jejímuž vedení byl opět povolán Wenzel Furlinger.

V Janových Hutích se vyrábělo broušené sklo, obyčejné duté sklo a skleněné tabule. Odbyt byl však omezen pouze na sousední země. Skelná huť a stoupa (Pocher), vybudovaná v její blízkosti, byly zbourány a z ostatních budov a na pozemcích, které k nim náležely, byl vytvořen poplužní dvůr, v jehož stájích byl roku 1843 chován mladý dobytek.

Roku 1860 byl poplužní dvůr zrušen a několik málo dřevěných domků obývají vesměs dřevorubci. V Janových Hutích bylo

rok	domů	obyvatel
1841	15	110
1862	14	103
1899	10	95

STŘÍBRNÉ HUTĚ

(S O M M E R, Johann Gottfried – překl.: Království České, „vzdálené 4 hodiny od Nových Hradů na silnici z Kaplice do Weitry, dominikální vesnice o 25 domech s 251 německými („teutschen“) obyvateli, přifařená do Pohoří, má sklárnu“):

Anton Landgraf, Glashändler von Hirschenwies im Wert von 1.000 fl., bestimmt bis 15. Juni.

Franz Gollerbrunn, Glasermeister von Weidhofen im Werte von 300 fl., wird mit Ende des Monats abgeliefert.

Von Bildermalern und Trägern wird immer viel abgenommen.“

Im Jahre 1822 trat Wenzel Furlinger, Sohn des Wenzel Furlinger von der Theresienhütte, der sich in Buchers angekauft hatte, an die Stelle des Ernst und leitete den Betrieb bis zur 1838 erfolgten Auflösung der Hütte.

An ihre Stelle trat die Hütte in Schwarzthal zu deren Führung wieder Furlinger berufen wurde.

Johannesthal erzeugte Schleifglas, gewöhnliches Hohlglas und Glasscheiben. Der Absatz beschränkte sich jedoch nur auf die Nachbarländer. Die Glashütte und deren in ihrer Nähe erbaute Pocher wurden niedergerissen, aus den übrigen Gebäuden und den dazugehörigen Gründen schuf man einen Maierhof in dessen Stallungen 1843 Jungvieh gezüchtet wurde.

1860 wurde die Maierei aufgelassen und die wenigen Holzhäuser sind durchwegs von Holzauern bewohnt. Johannesthal zählte:

Im Jahre	Häuser	Bewohner
1841	15.	110
1862	14	103
1899	10	95

SILBERBERG

(S O M M E R, Johann Gottfried – Das Königreich Böhmen, „4 Stunden von Gratzen an der Straße von Kaplitz nach Weitra, Dominikaldorf von 25 Häusern mit 251 „teutschen“ Einwohnern nach Puchers eingepfarrt, hat eine Glasfabrik“):

Stříbrné Hutě vděčí svému názvu skutečnosti, že před dávnými dobami, snad za panování Viléma z Rožmberka, žíznícímu po stříbře, se také kutalo v blízkosti dnešní Dobré vody (Brünnl), a hledalo se tam stříbro. Na mapách, zhotovených kvůli hraničnímu sporu s panstvím Vitoraz (Weitra) a Pertholz, jsou zakresleny Stříbrné doly ("Silbergrube"). Nacházely se na jednom z vrcholů nad panskou hájovnou (Forsthaus, Herrenhaus), který se lidově nazývá **Habernberg** („ovesná hora“?).

Již ve starší době představovala tak zvaná „krátká silnice“ („kurze Straße“), vedoucí z dolního údolí Lužnice vzhůru středem lesa, spojnici s Čechami.

Tato stříbrodolská úžlabina byla ale osídlena a zúrodněna teprve tehdy, kdy Josef Mayer zde s pomocí panstva v roce 1782 (smlouva ze dne 13. července) zřídil skelnou huť a byty pro dělníky, k čemuž hrabě Johann z Buquoye přispěl 1500 zl..

Mayer byl na jihu Čech první, který se s výhradní výrobou okenních tabulí a obyčejného dutého skla rozloučil a zavedl takzvané křišťálové nebo broušené sklo.

Vyráběly se zde vázy, svítilny, talíře, šálky, psací soupravy, nástolce (výzdoba jídelního stolu pro slavnostní stolování, Aufsatz – pozn. překl.), nápojové sklenice všech velikostí a tvarů, s bohatým i levným broušením, gravírované a bez gravírování, barevné a křišťálově čisté (jasné), pomalované a pozlacené. Obyčejné bílé duté sklo pak jenom z nouze, když pro to vybyl čas.

Nejprve přijal Mayer brusiče skla a gravírníka Karla Josefa Lechnera z Údolí (Niederthal) u Nových Hradů na jemnější práce. Ve svém oboru byl umělcem. V rodině brusičů skla Zabuschů v Dobré vodě (Brünnl) našel zkušené pomahače. Z této doby pocházely umělecká broušení a gravury pro rodinu Buquoyů, pro hraběnku Kinsky, kněžnu Khevenhüller, hraběte Waldsteina a hraběte Herbertsteina a

Silberberg verdankt seinen Namen der Tatsache, dass vor alter Zeit, vielleicht unter dem silberdürstigen Wilhelm von Rosenberg, der ja auch in der Nähe des heutigen Brünnl schürfen ließ, da selbst Silber gesucht wurde. Auf den anlässlich des Grenzstreites, mit der Herrschaft Weitra und Pertholz angefertigten Karten ist die „Silbergrube“ verzeichnet. Sie lag auf einem Hügel oberhalb des Forsthauses (Herrenhaus) der im Volksmunde den Namen Habernberg führt.

Schon in älterer Zeit stellte die im unteren Lainsitztale und aufwärts führenden sogenannten „kurze Straße“ mitten durch den Wald eine Verbindung mit Böhmen her. Bevölkert aber und urbar gemacht wurde die Silberberger Talmulde erst dann, als Josef Mayer hier mit Hilfe der Herrschaft im Jahre 1782 (Kontrakt vom 13. Juli) eine Glashütte mit Arbeiterwohnungen errichtete, wozu Graf Johann von Buquoy 1.500 fl. beisteuerte. Mayer war im Süden Böhmens der erste, der mit der ausschließlichen Erzeugung von Fenstertafeln und gewöhnlichem Hohlglas brach und das sogenannte Kristallglas oder Schlifffglas einführte.

Vasen, Leuchter, Teller, Tassen, Schreibzeuge, Tafelaufsätze, Trinkgläser in allen Größen und Formen, mit reichem und billigem Schliff, graviert und ungraviert, farbig und kristallhell, bemalt und vergoldet wurden hier erzeugt. Das gewöhnliche weiße Hohlglas bildete bloß einen Lückenbüßer, wenn gerade Zeit dafür frei wurde.

Anfangs nahm Mayer den Glasschleifer und Graveur Karl Josef Lechner in Niederthal bei Gratzen für die feineren Arbeiten in Anspruch. Er war in seinem Gewerbe ein Künstler. In der Glasschleiferfamilie Zabusch in Brünnl fand er verständige Hilfsarbeiter. Aus dieser Zeit rührten kunstvolle Schliffe und Gravierungen für die Buquoy'sche Familie, für die Gräfin Kinsky, Fürstin Khevenhüller, die Grafen Waldstein

několik dalších. Roku 1785 zhotovil pro vévodkyni Marii Christinu v Bruselu kompletní skleněný servis, jehož nádhera byla znamenitým vysvědčením rozmanitosti tehdejších výrobků Mayerových skelných hutí, ale také mimořádné schopnosti řezače skla (**Glasschneider**) Lechnera. Účet je k dispozici v novohradském archivu (oddíl 21/I 2224) a zní takto:

„Účet

pro její královskou arcivévodkyni Marii Christinu, dle níže uvedeného rozpisu, mnou, v závěru jmenovaným, podepsaný dne 24. února 1785, vystavený na pana bankéře Benssera v Linci pro další doručení do Bruselu, na skleněný servis předaný v 5 bednách.

Tabulka

Karl Josef Lechner,
řezač skla v Nových Hradech.“

Pro obyčejné broušené sklenice vybudoval Mayer ve Stříbrných Hutích sám dvě brusírny skla, ke kterým přibyla roku 1860 třetí, „Karlsschleife“. Lechner vynikal uměleckou zručností, byl ale zvláštní patron. Nebylo ho například možno přimět k tomu, aby předal své umění cizím pracovníkům (dělníkům). Také zřizování brusíren u sklářské hutě ve Stříbrných Hutích nebylo docela podle jeho představ.

V dopise adresovaném novohradskému panskému úřadu ze dne 23. ledna 1680 se tento odpor zřetelně projevuje.

„Jestliže se má řezárna skla (Glasschneiderei) zvětšovat“, stojí mimo jiné v dopise, „museli by být přijati tovaryši na špatnou práci, protože naše vybavení není na takovou práci vhodné a špatná jde daleko rychleji (geht viel mehr in Schwung) než jemná. Tito lidé nesloužili ale za takovou cenu, jako moji jemní, takoví chlapi (Kerle) si

und Herberstein u.a.m. 1785 fertigte er für die Herzogin Maria Christine in Brüssel ein vollständiges Glasservice an, dessen Reichhaltigkeit ein glänzendes Zeugnis für die Vielseitigkeit der damaligen Erzeugnisse der Mayer'schen Glasfabrik, aber auch für die Tüchtigkeit des Glasschneiders Lechner gibt. Die Rechnung ist im Gratzner Archiv (Fach 21/1 2224) vorhanden und lautet:

„Conto

über nachgestellt für ihre königl. Erzherzogin Maria Christine von mir Endesbenannten gefertigt den 24. Feber 1785 an H. Banquier Bensser in Linz zur weiteren Bestellung nach Brüssel in 5 Kisten übergebenen Service von Glas.

TABELLE

Karl Josef Lechner,
Glasschneider zu Grätzen.“

Für die gewöhnlichen geschliffenen Gläser erbaute Mayer in Silberberg selbst zwei Glasschleifereien, zu denen 1860 eine dritte, die „Karlsschleife“ hinzukam. Lechner war bei seiner Kunstfertigkeit ein sonderbarer Kauz. So war er nicht dazu zu bewegen, seine Kunst an fremde Arbeiter zu übertragen. Auch die Errichtung der Schleifereien bei der Silberberger Hütte war nicht nach seinem Sinne.

In einem Schreiben an das Gratzner Herrschaftsamt vom 23. Jänner 1680 kommt diese Abneigung deutlich zum Durchbruche. „Sollte die Glasschneiderei erweitert werden“, heißt es unter anderem in dem Schreiben, - „müßten Gesellen aufgenommen werden zu der schlechten Arbeit, denn unser Zeug sei nicht zu solcher Arbeit eingerichtet und die schlechte geht viel mehr in Schwung als die feine. Jene Leute dienten aber nicht um solchen Preis wie meinige feine, solche Kerle arbeiten sich auf der Glashütten des Tags wenigstens auf

na sklářských hutích vydělají alespoň jednu zlatku, zatímco moji by říkali, my děláme ty jemné (výrobky) a máme pouze 30 zlatek za rok.

Já mám kromě toho i tak spoustu mrzutostí. Lidé ode mě stále odcházejí a také ti, kterým dávám práci, u mne zůstávají za tento žold jen krátký čas.

Když si tu výhodu uvědomili, odešli a usadili se jinde, osamostatnili se, protože tito lidé jsou velmi bezcharakterní.

Nechci šetřit svou pílí, pokud mám možnost jeho excelenci podpořit.

Necht' mi jen Bůh dlouho zachová zrak."

Správa Christinaberské hutě chtěla roku 1788 rovněž na Lužnici zřídit brusírnu skla. Stoupa (Stampfe) pro huť existovala již delší dobu.

Hrabě Buquoy dal svůj souhlas s její stavbou za nepatrný uznávací poplatek (Anerkennungszins).

Proti zřízení brusírny podali však skelmistři Mathias Ernst z Janových Hutí a Josef Mayer ze Stříbrných Hutí vážnou námítku.

Odbyt je nyní malý, tato nová brusírna by byla příliš velkou konkurencí a každý jednotlivý majitel hutě se musí starat hlavně sám o sebe. I z tohoto důvodu tedy huť zřízena nebyla.

Mayer udržoval provoz sklářské hutě ve Stříbrných Hutích 30 let (1812). Přešel pak na Schwarzenberské panství Vimperk (Winterberg), kde založil nejdříve Adolfovu huť a později řadu dalších hutí a dosáhl světového věhlasu.

Stříbrné Hutě byly panstvem provozovány ve vlastní režii a roku 1820 předány pod vedení Bartoloměje Röslera, měl znalosti technické i v oboru chemie a byl předtím u tchána hraběte Buquoye, hraběte Jindřicha z Rottenhamu jako vedoucí přádelny na panství Garmisch.

einen Gulden, mithin würden die meinigen sagen, wir arbeiten das feine und haben nur 30 fl des Jahres. Ich habe ohnedem tausend Verdruß.

Die Leute setzen mir alle Augenblicke den Stuhl vor die Tür und auch diejenigen, welche ich in die Arbeit nehme, würden mir nur kurze Zeit in Sold bleiben. Wenn sie den Vorteil ersehen, gingen sie weg und setzten sich selber wo an, denn diese Leut seien sehr liederlich.

Ich will meinen Fleiß nit sparen, was meine Möglichkeit ist seine Excelenz zu befördern.

Gott schenke mir nur die Augen lang."

Die Hüttenverwaltung der Christinaberger Hütte wollte 1788 an der Lainsitz ebenfalls eine Glasschleiferei errichten. Eine Stampfe für die Hütte bestand schon längere Zeit. Graf Buquoy hatte zu deren Erbauung gegen einen geringen Anerkennungsins seine Zustimmung gegeben. Gegen die Errichtung der Schleiferei erhoben jedoch die Hüttenmeister Mathias Ernst aus Johannesthal und Josef Mayer von Silberberg ernsten Einspruch.

Der Absatz sei derzeit gering, diese neue Schleiferei würde eine zu große Konkurrenz bieten und ein jeder Hüttenbesitzer müsse selber der nächste sein. Die Errichtung der Schleiferei unterblieb auch infolge dessen.

Mayer hielt den Hüttenbetrieb in Silberberg durch 30 Jahre aufrecht (1812). Er ging dann auf die Schwarzenberg'sche Herrschaft Winterberg, wo er zunächst die Adolf - Hütte und später eine Reihe anderer Hütten gründete und es zu Weltruf brachte.

Die Silberberger Hütte wurde seitens der Herrschaft in eigener Regie betrieben und 1820 der Leitung des Bartholomäus Rösler unterstellt, der technische Chemiker war vorher beim Schwiegervater des Grafen Buquoy, dem Grafen Heinrich von Rottenham als Leiter einer Spinnfabrik aus

Rösler byl roku 1828 jmenován ředitelem veškerých hraběcích skláren a vybudoval si své bydliště v panském domě ve Stříbrných hutích (1830).

Zahraniční styky, navázané za Mayera, který větším dílem provozoval obchody v tuzemsku, byly rozšířeny, a brzy směřovalo zboží do přístavů Severního a Baltského moře, kde mohlo konkurovat výrobkům francouzských, belgických a anglických hutí.

Také ve státech německé celní unie, v Dánsku a Švédsku byla získána nová odbytiště. Rösler zavedl ve Stříbrných hutích opět výrobu rubínového skla a pod jeho vedením se bílé křišťálové sklo kvůli své čistotě stalo brzy všude konkurence schopné.

Výrobky hutí byly vyznamenány na průmyslových výstavách v Praze a ve Vídni stříbrnou medailí a na první světové výstavě v Paříži (1855) medailí první třídy a čestným diplomem.

Oficiální titul sklárny byl: „C. a k. priv. Hraběcí Buquoyské Skláreny Stříbrné Hutě a Skleněné Hutě (v Pohorí - per Buchers) v Čechách.“

Zmíněno budiž ještě, že syn správce Röslera, Karl Hugo Rösler, který byl roku 1838 adjunkt ředitelství skláren (Glasfabrikdirektion), se osvědčil jako příležitostný básník a kromě jiného se také při návštěvě Ferdinanda I. a císařovny Marie Anny dne 2. září tohoto roku v Budějovicích dostavil s uvítací zdravicí s titulem: „Při příjezdu Vašich c.a k. Veličenstev v Budějovicích“ (Otištěno v Bohemia č. 112 ze dne 18. září 1835).

Skelná huť v Stříbrných Hutích byla dne 17. srpna 1881 zrušena. Od roku 1831 mají Stříbrné Hutě vlastní školu, která byla původně určena jako filiální škola Pohorí pro osady Stříbrné Hutě, Skleněné Hutě a

der Herrschaft Garmisch gewirkt hatte. Rösler wurde 1828 zum Direktor sämtlicher gräflichen Glasfabriken ernannt und hatte seinen Wohnsitz im Silberberger Herrenhause, 1830 erbaut.

Die unter Mayer, der zum größten Teil nur Inlandsgeschäfte betrieben hatte, mit dem Ausland angeknüpften Verbindungen wurden erweitert und bald gingen die Waren in die Häfen der Nord- und Ostsee, woselbst sie mit den Erzeugnissen der französischen, belgischen und englischen Hütten den Wettbewerb aufnehmen konnten. Auch in den Staaten des deutschen Zollvereines, in Dänemark und Schweden erwarb man sich neue Absatzgebiete. Rösler führte in Silberberg auch wieder die Erzeugung von Rubinglas ein und das weiße Kristallglas wurde unter ihm wegen seiner Reinheit bald überall konkurrenzfähig. Die Erzeugnisse der Hütte wurden auf den Gewerbeausstellungen in Prag und Wien mit der silbernen Medaille und auf der ersten Weltausstellung in Paris (1855) mit der Medaille erster Klasse und dem Ehrendiplom ausgezeichnet.

Der offizielle Titel der Glasfabrik war: „k.k. priv. Graf Buquoy'sche Glasfabrik Silberberg und Bonaventura (per Buchers) in Böhmen“.

Erwähnt sei noch, daß der Sohn des Verwalters Rösler, der 1838 Adjunkt der Glasfabrikdirektion war, sich wiederholt als Gelegenheitsdichter bewährte und u.a. sich auch beim Besuche Ferdinand I. und der Kaiserin Maria Anna am 2. September d.J. in Budweis mit einem Willkommengruß unter dem Titel: „Bei der Ankunft Ihrer k.k. Majestäten in Budweis" einfand (Abgedruckt in der Bohemia Nr.112 vom 18. September 1835).

Die Silberberger Glasfabrik wurde am 17. August 1881 aufgelöst. Seit 1831 besitzt Silberberg eine eigene Schule, die ursprünglich als Filialschule von Buchers für die Orte Silberberg, Bonaventura und das in

Joachimsthal nacházející se v Dolních Rakousích.

Její první učitel byl Anton Harrer, narozený 15. června 1803, který byl za svoji snahu odměněn 48 zl. konvenčních mincí. V roce 1835 ji navštěvovalo 73 dětí školou povinných a 35 tříd opakujících žáků.

V roce

1841	bylo ve Stříbrných Hutích	
	25 domů a	251 obyvatel
1862	25 domů a	289 obyvatel
1899	21 domů a	131 obyvatel.

Skleněné Hutě (Bonaventura)

Sklářská Huť ve Skleněných Hutích, nazvaná po vojevůdci Karlu Bonaventurovi hraběti z Boquoye, je rovněž zakladatelský čin skelmistra J. Mayera z roku 1794. Hrabě Johann Buquoy přispěl na stavbu 1000 zl., huti bylo dále přidáno 30 korců pozemků. Roku 1815 byla huť převzata do vrchnostenské správy a roku 1820 byla podřízena vrchnímu vedení ředitele B. Röslera. Byla to vlastně pobočka Stříbrných Hutí, s většinovým odbytem do tuzemska. Vyráběla hladké broušené sklo (glatt Schleifglasware), bílé obyčejné duté sklo a ročně asi 50 – 60 tisíc tuctů obyčejných a fasetovaných hodinových sklíček, dále sklo pro píchací hodiny (**Stochuhr**), (laboratorní) sklo pro chemické pokusy a pro fyzikální přístroje, trubice pro tlakoměry a teploměry atd. Byla zrušena zároveň se Stříbrnými Hutěmi.

Osada Skleněné Hutě („na Nových Hutích“) čítalo v roce

1841	14 domů a	130 obyvatel
1862	14 domů a	194 obyvatel
1899	10 domů a	84 obyvatel.

Pavčina:

Niederösterreich gelegene Joachimsthal gegründet wurde.

Ihr erster Lehrer war der am 15. Juni 1803 geborene Anton Harrer, welcher für seine Mühe mit 48 fl. Conv. Münze entlohnt wurde. Sie zählte 1835 73 schulpflichtige Kinder und 35 Wiederholungsschüler.

1841	gab es 25 Häuser und 251 Einwohner.
1862	gab es 14 Häuser und 194 Bewohner.
1899	gab es 10 Häuser und 84 Bewohner.

Bonaventura:

Die Glashütte Bonaventura, genannt nach dem Feldherrn Karl Bonaventura Grafen von Buquoy, ist ebenfalls eine Gründung des Glasmeisters J. Mayer aus dem Jahre 1794. Graf Johann Buquoy trug zum Baue 1.000 fl bei, auch wurden der Hütte 30 Strich Gründe zugelegt. 1815 übernahm man die Hütte in obrigkeitliche Verwaltung und unterstellte sie 1820 mit Silberberg der Oberleitung des Direktors B. Rösler. Sie war eigentlich eine Filiale von Silberberg, doch hatte sie zumeist nur inländischen Absatz. Sie erzeugte glatte Schleifglasware, weißes gewöhnliches Hohlglas und jährlich an 50 - 60.000 Dutzend gewöhnliche und facettierte Uhrgläser, ferner **Stochuhr**gläser, Gläser für chemische Untersuchungen und zu physikalischen Apparaten, Barometer- und Thermometerröhren usw. Sie wurde gleichzeitig mit Silberberg aufgelöst.

Der Ort Bonaventura („auf der Neuhütten“) zählte:

1841	gab es 14 Häuser und 130 Bewohner
1862	gab es 14 Häuser und 194 Bewohner
1899	gab es 10 Häuser und 84 Bewohner

Paulina:

Dieser am Fuße des 1.069 Meter hohen Steinberges gelegene größtenteils von

Tato osada na úpatí Steinbergu, vysokého 1069 m, obydlena většinou lesními dělníky, vděčí svému vzniku rovněž sklářské huti, založené jedním z hrabat Buquoyů v roce 1780, která byla nejprve provozována ve vlastní režii, později ale propachtovaná skelmistrovi Josefu Schreinerovi.

Když Schreiner, druhý manžel Anny Marie Mayer, odstoupil z pohořské hutě, byla mu propachtovaná nová huť, takzvaná Terčina huť (Theresienhütte), ale ani zde se pro svou nedbalost neprosadil, znovu zkrachoval a huť byla převedena na bratry Wenzela a Franze Furlingerovy (1784, Furlingerova huť). O nic lépe se mu nedařilo na Pavlínině huti. Asi po tříletém pachtu převzal provoz Mayer.

Roku 1814 přešla zpět panstvu, byla později podřízena řediteli Röslerovi a roku 1852 zrušena. Vyrábělo se zde křídové a tabulové sklo pro odbyt do tuzemska.

V roce

1841	bylo v Pavlíně
	12 domů a 162 obyvatel
1862	12 domů a 168 obyvatel
1899	8 domů a 115 obyvatel.

Waldarbeitern bewohnte Ort verdankt seine Entstehung ebenfalls einer vom Grafen Buquoy um 1780 errichteten Glashütte, die zunächst in eigener Regie betrieben, später aber an Hüttenmeister Josef Schreiner verpachtet wurde. Als Schreiner, der zweite Gatte der Witwe Anna Maria Mayer, von der Bucherser Hütte zurücktrat, wurde ihm eine neue Hütte, die sogenannte Theresienhütte in Pacht gegeben, doch auch hier konnte er sich infolge seiner Nachlässigkeit nicht behaupten, so dass er wieder abwirtschaftete und die Hütte an die Brüder Wenzel und Franz Furlinger (1784, Furlingerhütte) übertragen wurde. Nicht besser erging es ihm auf der Paulinahütte. Nach etwa dreijährigem Pachte übernahm Mayer den Betrieb.

1814 kam sie an die Herrschaft zurück, wurde später dem Direktor Rösler unterstellt und 1852 aufgelassen. Man erzeugte hier Kreiden und Tafelglas für den inländischen Absatz.

Paulina besaß im Jahr

1841	12 Häuser und 162 Bewohner
1862	12 168
1899	8 115.

Překlad: Helga Grimmová, Třeboň

